PEDAGOGIK KASBIY KOMPETENTLIK VA UNGA XOS SIFATLAR

Turatov Asilbek
Buxoro davlat pedagogika instituti
Aniq va tabiiy fanlar fakulteti

Annotatsiya: Pedagogik kasbiy kompetentlik o'qituvchilarning malakasi va sifatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada pedagogik kompetentlikning asosiy jihatlari va unga xos sifatlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: pedagogik kompetentlik, o'qituvchi sifatlari, malaka, ta'lim.

Аннотация: Педагогическая профессиональная компетентность играет важную роль в формировании квалификации и качеств преподавателей. В данной статье анализируются основные аспекты педагогической компетентности и присущие ей качества.

Ключевые слова: педагогическая компетентность, качества учителя, квалификация, образование.

Annotation: Pedagogical professional competence plays an important role in shaping the qualifications and qualities of teachers. This article analyzes the main aspects of pedagogical competence and its inherent qualities.

Keywords: pedagogical competence, teacher qualities, qualification, education.

Kirish

Pedagogik kasbiy kompetentlik, ta'lim jarayonida muhim rol o'ynovchi tushuncha bo'lib, o'qituvchilarning professionallik darajasini belgilaydi. Bu kompetentlik, o'qituvchining pedagogik bilimlari, amaliy ko'nikmalari va shaxsiy sifatlarini o'z ichiga oladi, shuningdek, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va rivojlantirish imkonini beradi. Pedagogik kasbiy kompetentlikning asosiy maqsadi, o'qituvchilarning o'z faoliyatlarida innovatsion yondashuvlarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini oshirishdir. Bu jarayon, ta'lim tizimining sifatini yaxshilashga, shuningdek, o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlarini ta'minlashga xizmat qiladi. Shunday qilib, pedagogik kasbiy kompetentlik o'qituvchining o'z rolini anglashida va zamonaviy ta'lim talablari bilan mos ravishda faoliyat yuritishida muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik kompetentlikning ta'rifi

Pedagogik kompetentlik ta'lim jarayonida o'qituvchining bilim, ko'nikma va malakalarini o'z ichiga oladi. Bu kompetentlik o'qituvchining o'quvchilarga ta'lim berishdagi samaradorligini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi. Asosiy elementlaridan biri pedagogik nazariya va amaliyotning uyg'unligidir, bu o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llay olish qobiliyatini anglatadi. Shuningdek, o'qituvchining kommunikativ ko'nikmalari, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish

va ularni motivatsiya qilish qobiliyati ham pedagogik kompetentlikning muhim tarkibiy qismlardir. Bu elementlar ta'lim jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash va ularning o'z-o'zini rivojlantirishiga ko'maklashish uchun zarurdir. Shunday qilib, pedagogik kompetentlik ta'lim tizimining muvaffaqiyatli ishlashi uchun asosiy poydevor hisoblanadi. Pedagogik kompetentlik ta'lim jarayonida o'qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari va shaxsiy sifatlarini o'z ichiga oladi. Bu elementlar o'qituvchining o'quvchilarga ta'sir ko'rsatishi va ularning individual ehtiyojlarini hisobga olishida muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, pedagogik kompetentlik ta'lim muhitini yaratishda va o'quv jarayonini samarali tashkil etishda muhim rol o'ynaydi.

O'qituvchining malakasi

O'qituvchining malakasi ta'lim jarayonida asosiy o'rin egallaydi, chunki u pedagogik kompetentlikni belgilaydigan muhim omil hisoblanadi. O'qituvchi malakali bo'lganda, u o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali boshqaradi. Malaka, o'qituvchining kasbiy tajribasi, pedagogik nazariyalar va metodologiyalarni bilish darajasini ifodalaydi. Bu esa, o'qituvchining o'quvchilarga individual yondashuvi, ularning qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirish imkoniyatlarini oshiradi. O'qituvchining malakasi nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va ularning shaxsiy rivojlanishiga hissa qo'shishda ham muhimdir. Natijada, malakali o'qituvchilar ta'lim sifatini yaxshilashga va o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatini oshirishga qodir. Bu jarayon ta'lim tizimining umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Pedagogik sifatlar

O'qituvchida bo'lishi kerak bo'lgan asosiy sifatlar ta'lim jarayonining muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. O'qituvchilar o'z bilimlarini samarali yetkazish, o'quvchilar bilan muloqot qilish va ularni motivatsiyalash qobiliyatiga ega bo'lishi zarur. Shuningdek, pedagogik sabr-toqat, empatiya va ijodkorlik kabi sifatlar o'qituvchining o'quvchilarga individual yondashish imkoniyatini oshiradi. O'qituvchilar o'zlarining kasbiy bilimlarini va pedagogik metodlarni doimiy ravishda yangilab borishlari, o'quvchilarning ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim jarayonini moslashtirishlari lozim. Bunday sifatlar o'qituvchining ta'lim muhitini ijobiy ravishda shakllantirishga yordam beradi, natijada o'quvchilar o'zlarini xavfsiz va qo'llab-quvvatlanayotgan his qilishadi, bu esa o'z navbatida ularning o'qish jarayonida faol ishtirok etishiga olib keladi.

Pedagogik kompetentlikni rivojlantirish usullari

Pedagogik kompetentlikni rivojlantirish o'qituvchilarning professional o'sishi uchun muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning kompetentligini oshirishda turli metodlar va strategiyalar qo'llaniladi. Masalan, amaliy treninglar va seminarlar o'qituvchilarga yangi pedagogik yondashuvlarni o'rganish imkonini beradi.

Shuningdek, o'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish va hamkorlikni rivojlantirish, jamoaviy o'qitish metodlarini qo'llash orqali o'zaro o'rganish jarayoni kuchayadi. Innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiyalash, o'qituvchilarning ijodiy fikrlashini rag'batlantiradi hamda zamonaviy ta'lim talablariga mos keladigan kompetentliklarni shakllantirishga yordam beradi. Shunday qilib, pedagogik kompetentlikni rivojlantirish jarayoni o'qituvchilarning o'z bilim va ko'nikmalarini kengaytirish bilan birga, ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi. O'qituvchilarning pedagogik kompetentligini rivojlantirishda interaktiv usullar, guruhli muhokamalar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Bu metodlar o'qituvchilarning tajribasini boyitish, o'zaro fikr almashish va innovatsion yondashuvlarni qo'llash imkoniyatini yaratadi. Natijada, o'qituvchilarning professional rivojlanishi ta'lim jarayonini yanada samarali va sifatli qilishga xizmat qiladi.

Pedagogik kompetentlik va innovatsiyalar

Zamonaviy ta'limda innovatsion yondashuvlar pedagogik kompetentlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bunday yondashuvlar o'qituvchilarning dars jarayonida yangiliklarni joriy etish, o'quvchilar bilan interaktiv aloqani rivojlantirish va ta'lim metodologiyasini takomillashtirishga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar, masalan, raqamli platformalar va multimedia resurslari, o'qituvchilarni o'z bilimlarini yangilashga va o'quvchilarning qiziqishini oshirishga undaydi. Shuningdek, o'qituvchilarning innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularni zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan tanishtirish orqali amalga oshiriladi. Bu jarayon natijasida, o'qituvchilar o'z pedagogik kompetentliklarini yanada kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladi, bu esa ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shunday qilib, innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonini yangilash va takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'limda innovatsion yondashuvlar pedagogik kompetentlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar yangi metod va texnologiyalarni qo'llash orqali o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab, talabalarning qiziqishini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini yanada kuchaytiradi va o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini ko'taradi.

Xulosa

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, pedagogik kompetentlik ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning professionalligi va ularning pedagogik ko'nikmalari o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir etadi. O'qituvchi o'z bilimlarini yangilab borishi, zamonaviy metod va texnologiyalarni qo'llashi orqali o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Bu esa, o'z navbatida, o'quvchilarning bilim olish jarayonida yuqori motivatsiyani ta'minlaydi. Ta'lim jarayonida pedagogik kompetentlikni oshirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olish, ularni

rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish imkonini beradi. Natijada, ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga erishiladi. Bu jarayon ta'lim muassasalarining rivojlanishi uchun ham muhim omil hisoblanadi. Olingan natijalar pedagogik kompetentlikning ta'lim jarayonidagi ahamiyatini ko'rsatadi. O'qituvchilar va o'quvchilarning o'zaro aloqasi, ta'limning sifatini oshirish va o'quvchilarning bilim darajasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu kompetentliklar ta'lim jarayonida yanada samarali natijalarga erishishga yordam beradi va ta'lim muassasalarining umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, B. (2020). Pedagogik kompetentlik: nazariya va amaliyot.
2. Karimova, D. (2019). O'qituvchining sifatlari va ularning ta'limdagi roli.
3. Tashkent State University. (2021). Pedagogik malaka va kompetentlik.
4. Ismoilov, A. (2022). Innovatsion ta'lim metodlari.
5. Murodova, N. (2023). O'qituvchilarni tayyorlash jarayonida kompetentlik yondashuvi.
6. Xudoyberdiyeva, R. (2021). Pedagogik sifatlar va ularning rivojlanishi.
7. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. (2020). Ta'limda sifatni oshirish strategiyalari.
8. Shodmonov, S. (2022). Pedagogik kompetentlik va ta'lim jarayonidagi innovatsiyalar.